

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ ВИХОВАННЯ НАПН УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ОСВІТНЬО-РЕСУРСНИЙ ЦЕНТР РДГУ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ПОЧАТКОВОЇ, ІНКЛЮЗИВНОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ**

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА

**МАТЕРІАЛИ
ІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ Е-КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**«ОСВІТА І ВИХОВАННЯ
В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ:
ДОСЯГНЕННЯ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

23 – 24 ЖОВТНЯ 2024 РОКУ

РІВНЕ

УДК 373.3.091.12

П 84

Рекомендовано до друку
вченою радою Інституту проблем виховання НАПН України
(протокол № 13 від 31 жовтня 2024 р.),
вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 11 від 31 жовтня 2024 р.),

Рецензенти:

Ольга РЕЙПОЛЬСЬКА, доктор педагогічних наук, професор, завідувач лабораторії дошкільної освіти і виховання (Центр раннього розвитку дитини та дошкільної освіти) Інституту проблем виховання НАПН України.

Ольга БЕЗКОРОВАЙНА, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри української та зарубіжної літератури Рівненського державного гуманітарного університету.

Професійний розвиток педагога: збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної е-конференції з міжнародною участю «Освіта і виховання в інформаційному суспільстві: досягнення, виклики та перспективи», м. Рівне, 23-24 жовтня 2024 р. Рівне: Рівненський державний гуманітарний університет, 2024. 160 с.

У збірнику представлено наукові матеріали, що включені до програми III Всеукраїнської науково-практичної е-конференції «Освіта і виховання в інформаційному суспільстві: досягнення, виклики та перспективи».

У виданні висвітлюються актуальні проблеми розвитку освіти України, формування національної солідарності в учнівській та студентській молоді, організації інклюзивного навчання в закладах освіти, підготовки майбутніх учителів початкових класів до роботи в Новій українській школі та педагогів в умовах інформаційних впливів і воєнного стану.

Збірник рекомендований для науковців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти і всіх тих, хто цікавиться питаннями історії та сьогодення системи освіти.

Відповідальність за автентичність цитат, правильність фактів і посилань, достовірність матеріалів та грамотність несуть автори публікацій.

Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

© Кафедра педагогіки початкової,
інклюзивної та вищої освіти
Рівненського державного гуманітарного
університету, 2024.

Укладання.

© Автори статей, 2024

АКЦЕНТУАЦІЙНІ УМІННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЯК ОДИН ІЗ КЛЮЧОВИХ КОМПОНЕНТІВ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ

Піцкова Анастасія,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
науковий керівник: к. філол. н., доц. Бісовецька Л. А.

Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне

Основною метою навчання української мови є формування й удосконалення умінь і навичок оволодіння мовою в усіх сферах і видах мовленнєвої діяльності здобувачів початкової освіти. Вчитель початкових класів повинен підвести учнів до усвідомлення того, що вони мають говорити й писати так, щоб це було зрозумілим для інших, що існують правила (норми), яких необхідно дотримуватися у своїй мовленнєвій діяльності.

Сьогодні проблема розвитку культури мовлення привертає увагу науковців і вчителів-практиків. Питанням української акцентології присвячені праці багатьох науковців, зокрема С. І. Головащука, К. М. Іваночка, М. І. Погрібного, О. Д. Пономаріва, Б. Р. Пристая, О. А. Сербенської та інших.

У сучасній українській мові кожне самостійне слово має наголос. Український наголос визначається як силовий, або динамічний, різномісний, або вільний, і рухомий. Завдяки тісному органічному зв'язку наголосу із значенням слова, він широко використовується для вираження лексичних і граматичних значень. Правильність наголошування слів – це важлива ознака культури мовлення особистості. У науковій літературі останніх десятиліть велика увага приділялася дослідженню зазначеної проблеми в лінгвістичному та лінгводидактичному аспектах.

Акцентологія як самостійна лінгвістична дисципліна посідає чільне місце в системі науки про мову. При дослідженні процесу становлення системи наголосу української мови важливе місце займає вивчення акцентних варіантів. У «Словнику української мови» [2] поняття «акцент» та «наголос» мають чітке

та розгорнуте значення: «*акцент* – це своєрідний характер вимови, властивий тій або іншій мові (діалектові), особі»; «*наголос* – це виділення складу в слові посиленням голосу або підвищенням тону (виділення голосом слова в реченні та підкреслення його логічного значення робить мовлення людини гарним та милозвучним, а головне – правильним)».

Сьогодні потреба формування мовленнєвої культури у здобувачів початкової освіти зумовлена інтенсивністю використання учнями інформаційних комунікацій, головним чином із масштабним упровадженням мережі «Інтернет», що певною мірою негативно впливають на становлення культуромовної особистості. Молодші школярі більше, ніж дорослі, підлягають впливу субкультури, моди на спрощення стилю спілкування, створення власних слів і виразів, здебільшого некультурних, заміні слів на так звані «емоджі», зневажливого ставлення до краси мови і мовлення [3, с. 250]. Це призводить до засміченості мовлення учнів, скупістю словникового запасу.

Програма вивчення мовно-літературної освітньої галузі у початкових класах передбачає знайомство з наголосом. На уроках читання велика увага приділяється паузам, тону й темпу читання без уживання терміна. Переважна більшість текстів, що пропонуються для вивчення, розглядаються в основному з акцентом на їх ідейно-тематичному змісті, виховній спрямованості, закріпленні системи теоретико-літературних знань тощо. Вивчаючи тему «Наголос», вчителі початкової школи використовують такі способи формування в учнів початкових класів акцентуаційних умінь, як ігри (сюжетно-рольові, дидактичні, рухливі, словесні, театралізовані, ігри мовленнєвої спрямованості, ігри-інсценівки, ігри-драматизації тощо); вправи та завдання для закріплення пройденого матеріалу; бесіди, розповідь, відповіді на запитання; впровадження художньої літератури з подальшим обговоренням змісту (прочитаного, прослуханого); мовленнєві ситуації (складання історій за допомогою сюжетних малюнків, карток, ілюстрацій); театралізація, імпровізація (казок, оповідань, діалогів, уривків тощо).

Для формування акцентуаційних умінь учнів важливо застосовувати проблемні ситуації, письмові роботи у формі твору, комунікативні творчі завдання, асоціативні кола, розробка проєктів, колективно-групове навчання, методи «Карусель», «Коло ідей», «Мікрофон», «Мозковий штурм», «Ажурна пилка» [1, с. 8] тощо. Застосування проєктів умовах Нової української школи спрямовує інтерес молодших школярів до нових знань, розвитку пошукових зусиль, формування мовленнєвих умінь.

У початкових класах на уроках української мови та читання серед багатьох завдань ставиться і завдання навчити дітей переживати ті чи інші почуття, що викликаються різними діями і вчинками, оцінювати їх, виходячи із засвоєних уявлень і понять про моральні норми. Навчати виразно читати потрібно під час аналізу твору, а не після, так як це в основному прийнято в практиці школи. Матеріал для читання в кожному класі дозволяє підняти школяра на нову щабліну в розумовому, духовному, моральному, естетичному відношенні.

Отже, акцентуаційні уміння учнів початкових класів є одним із ключових компонентів формування культури мовлення. Процес вивчення наголосу української мови спрямований на озброєння учнів знаннями, удосконалення їх мовних умінь і навичок задля розвитку культури мовлення, нормативного наголошування слів, усвідомлення розмаїття літературної мови.

Список використаних джерел

1. Вікторенко І. Л. Інноваційні технології навчання молодших школярів у контексті реформи початкової освіти. *Молодий учений*. 2017. № 9. С. 8 – 13.
2. Словник: портал української мови. URL: <https://slovnyk.ua/> (дата звернення: 25.09.2024).
3. Школенко І. Особливості формування культури мови і мовлення в процесі навчання учнів початкових класів. *Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти*. 2020. № 6. С. 249 – 254.

З М І С Т

Wang Xinzi, Oksana Hudovsek

REGULATORY AND LEGAL SUPPORT FOR INCLUSIVE EDUCATION
IN THE COUNTRIES OF THE EUROPEAN UNION _____ 3

Xu Chan, Oksana Tretiak

TEACHING CONDITIONS FOR THE FORMATION OF PROFESSIONAL
POSITIONING OF FUTURE TEACHERS IN HIGHER EDUCATION
INSTITUTIONS _____ 6

Zhou Yicheng, Alla Veremchuk

EDUCATION AND UPBRINGING IN THE INFORMATION SOCIETY:
THE PROFESSIONAL GROWTH OF UNIVERSITY TEACHERS IN THE
CONTEXT OF HIGHER EDUCATION MODERNIZATION _____ 9

Акімов Вадим

ПЕДАГОГІЧНІ ЗАХОДИ ПРОФІЛАКТИКИ ІНФОРМАЦІЙНОГО
НАСИЛЬСТВА В УМОВАХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ _____ 11

Береговський Юрій

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНОГО
ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
В УМОВАХ ВІЙНИ _____ 13

Боровець Олена, Ма Їжун

РОЛЬ ВИКЛАДАЧА ЗВО В ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ _____ 17

Босак Олена, Синьчук Оксана

СУТНІСТЬ ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ _____ 21

Вирич Марина

ПРАКТИКА ЗБЕРЕЖЕННЯ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я
В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ _____ 24

Власюк Людмила

РОЛЬ ІМІДЖУ ВЧИТЕЛЯ В УСПІШНІЙ ОСВІТНІЙ
ДІЯЛЬНОСТІ УЧНЯ ТА ЙОГО СОЦІАЛІЗАЦІЇ _____ 28

Войтович Ліля

ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ
ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ СИТУАЦІЙНИХ
ЗАВДАНЬ НА УРОКАХ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» _____ 30

Герасимчук Інна

СУТНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ УЧНІВ ІЗ
ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ _____ 34

Євтушенко Олеся

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНОЇ ГРИ В
ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ _____ 37

Журба Катерина

ДОСВІД ДОПРИЗОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МОЛОДІ У ПОЛЬЩІ _____ 41

Захарчук Катерина

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ІКТ НА УРОКАХ
«Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ _____ 43

Коломис Богдана

СНАТ ГРТ –ІННОВАЦІЙНИЙ ПОМІЧНИК УЧИТЕЛЯ _____ 45

Костолович Тетяна, Мокіч Ірина

ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
ТА ЧИТАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ _____ 49

Костюк Анастасія, Сілкова Ельвіра

РЕАЛІЗАЦІЯ ВИХОВНОЇ ТА РОЗВИВАЛЬНОЇ ФУНКЦІЙ У ПРОЦЕСІ
НАВЧАННЯ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ _____ 52

Красовська Ольга

ІНТЕГРАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ВДОСКОНАЛЕННЯ
ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В СВІТЛІ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ
ПОЛОЖЕНЬ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ _____ 55

Лоу Кайвень

ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З
ПОЗИЦІЇ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ _____ 58

Мазена Наталія

ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ
ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ НАРОДОЗНАВСТВА _____ 61

Малиношевський Руслан

УТВЕРДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ
В КОНТЕКСТІ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ВИХОВАННЯ _____ 64

Мартинюк Анна

ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ _____ 67

Мелешук Анна

ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ В УЧНІВ В УМОВАХ
СУЧАСНОЇ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ _____ 73

Михальчук Таїса

ІНКЛЮЗІЯ ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОГО НАВЧАННЯ
ДІТЕЙ ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ _____ 77

Мікуліч Вікторія

ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ТА ІСТОРИЧНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ
У СТРУКТУРІ УРОКІВ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» _____ 80

Можейко Ангеліна

ОСОБЛИВОСТІ СФОРМОВАНОСТІ ГРОМАДЯНСЬКОЇ
ІДЕНТИЧНОСТІ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ _____ 83

Онопрійчук Марина

МАЙСТЕРКА «STREAM-ОСВІТА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ» _____ 86

Павлюк Катерина

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ _____ 92

<i>Піцкова Анастасія</i>	
АКЦЕНТУАЦІЙНІ УМІННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЯК ОДИН ІЗ КЛЮЧОВИХ КОМПОНЕНТІВ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ _____	96
<i>Прокопчук Аліна</i>	
ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНИХ УМІНЬ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЧИТАННЯ _____	99
<i>Регула Тетяна, Береговська Наталія</i>	
ВИХОВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО САМОСТВЕРДЖЕННЯ В УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ _____	101
<i>Садова Ірина</i>	
БАР'ЄРИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ _____	104
<i>Синьчук Оксана, Савич Наталія</i>	
ОСНОВНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ АСИСТЕНТА ВЧИТЕЛЯ _____	107
<i>Сойчук Руслана</i>	
РІЗНОВИДИ ІНФОРМАЦІЙНОГО НАСИЛЬСТВА В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ _____	111
<i>Соколюк Олена, Дуда Оксана</i>	
ПЕДАГОГІЧНІ МЕТОДИ ВІДНОВЛЕННЯ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО СТАНУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНИХ ВПРАВ _____	115
<i>Соломицька Валентина</i>	
РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ _____	118
<i>Сорочинська Тетяна, Ушитик Іванна</i>	
ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДУ ТА КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ НА УРОКАХ МИСТЕЦТВА В УМОВАХ ВІЙНИ _____	121

Ткачук Марія

РОЛЬ ЗМІСТОВОЇ ЛІНІЇ «ВЗАЄМОДІЄМО УСНО ЗА ЗМІСТОМ
ПРОСЛУХАНОГО» У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ
МОВЛЕННСВИХ УМІНЬ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ _____ 125

Трейтяк Дмитро

ВПЛИВ СЕРВІСІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ОСВІТУ
У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ _____ 128

Третьяк Оксана, Хомич Дарина

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ
ОСІБ З ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ _____ 131

У Сянь, Яковичина Тетяна

ГРОМАДЯНСЬКІСТЬ ЯК ІНТЕГРАТИВНА СКЛАДОВА
СВІДОМОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ _____ 134

Шахрай Валентина

БУЛІНГ В ЦИФРОВОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ:
СПОСОБИ ЗАПОБІГАННЯ _____ 138

Яковичина Тетяна

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ
ТА СОЛІДАРНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ _____ 141

Яремович Марія

ГРОМАДЯНСЬКА СОЛІДАРНІСТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ
ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ:
ШЛЯХ ДО АКТИВНОГО ГРОМАДЯНСТВА В СУЧАСНОМУ
СУСПІЛЬСТВІ _____ 146

Ярошенко Ольга

НАЦІОНАЛЬНА ТА ГРОМАДЯНСЬКА ІДЕНТИЧНІСТЬ
ЗРОСТАЮЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ЕКОЛОГІЧНОЇ
ОСВІТИ _____ 149

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА

МАТЕРІАЛИ

**III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ Е-КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**«ОСВІТА І ВИХОВАННЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ:
ДОСЯГНЕННЯ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

23 – 24 жовтня 2024 року

Відповідальний за випуск: проф. Р.Л.Сойчук

Комп'ютерна верстка та дизайн: Л.М.Соловей

Видруковано:

**КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ПОЧАТКОВОЇ, ІНКЛЮЗИВНОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ
РДГУ**

вул. Пластова, 31, каб. 02, м. Рівне, 33000

Наклад: 100 примірників.

Підписано до друку 31.10.2024 р.

Друк офсетний.

Усі матеріали і доповіді конференції друкуються в авторській редакції.